

KROPPENS TEOLOGI

KÆRLIGHED, SEKSUALITET OG FRUGTBARHED

INDLEDNING: For at behandle dette emne, må vi først endnu engang prøve at forstå kærlighedens væsen. Gud er kærlighed, fortæller Johannes os i sidste første brev: "Gud er kærlighed, og den, der bliver i kærligheden, bliver i Gud, og Gud bliver i Kærlighed" (1. Joh 4,16). Når Johannes her taler om Gud, tænker han på Gud Far, Jesu Far (v. 15). Dette fører os ind i Treenigheden.

1.1 Den treenige Gud er kærlighed

Hvordan skal vi forstå kærligheden i Gud? Det er på baggrund af ovenfor anførte tekst ikke helt rigtigt at bruge udtrykket 'kærligheden i Gud', som om kærlighed er én ting, og Gud er noget andet. Vi må komme ind i Treenighedens mysterium for at forstå blot en smule af dette.

Den treenige Gud er Fader, Søn og Helligånd. Vi siger én Gud, men tre personer. Der skelnes altså mellem Guds natur, som er én og de guddommelige personer, som er tre. Dette er et mysterium, som ikke kan fattes, men det er det, Jesus har lært os på forskellig måde. Hvis Gud kun var ét personligt væsen, altså én guddommelig person, vil han ikke kunne være kærlighed! Kærlighed er en relation mellem personer. Én guddommelig person vil kun kunne elske sig selv, og det er ikke kærlighed.

1.2 Troen lærer os, at Faderen er fader og ikke søn. At Sønnen er søn, men ikke fader. Det er forskellen på de to. Men det betyder, at Sønnen har sit ophav, oprindelse, i Faderen: Han er født af Faderen: "... født af Faderen forud for alle tider" (den nikænske trosbekendelse), og "født, ikke skabt" (samme trosbekendelse). Johannesevangeliet kap. 1: "I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud" (v1) og "Ordet blev kød og har opslået sit telt iblandt os, og vi så hans herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen" (v14) ... "den Enbårne Gud, som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk" (v18).¹ Faderen har intet ophav, ingen oprindelse, livet er i ham selv. Det afspejler noget om selve livet: Det kommer fra nogen og gives videre. Eneste undtagelse er Gud Far.

KOMMENTAR: For vores studium af seksualitet er det vigtigt, at Bibelen og trosbekendelsen bruger seksuelle billeder: 'far, søn, født, men ikke skabt, Enbårne, dvs. "enebarn", Det er et tankevækkende paradoks, at Faderen kan 'føde' sin Søn, dvs. en mors forhold til sit barn afspejler Gud fars forhold til sin Søn. Men teksten og troen kalder ikke Gud for mor. Sønnen er i Faderens favn, ordret "ved Faderens bryst". Sønnen "ligger" altså fra evighed af ved Faderens bryst som et barn hos sin mor (og far). Det udtrykker en "kropslig" forening og beskriver en intim relation mellem et barn og dets mor eller far. En sådan relation giver en maksimal tryghed til barnet. Guds Søns evige liv kommer fra Faderen, han er kilden til det. Billedet udtrykker en kærlighedsrelation, som vi netop kender fra forælder – barn relationen. Trosbekendelsen understreger kraftigt, at vi ikke må sige, at Sønnens relation til Faderen er som en skabnings til skaberen. Der er altså forskel

¹ Anden oversættelse: "den Enbårne, som selv er Gud", og ..."

mellem en forælder relation og en skaber relation. Det er det, den nikænske trosbekendelse vil udtrykke som katolsk tro. Sønnens forhold til Faderen er altså væsentligt forskellig fra vores forhold til Faderen. Vi er "kun" skabning, dvs. vi modtager livet fra Gud, men ikke som Sønnen; Sønnen får fra Faderen sit liv; Gud skaber det liv, han giver os. Det har betydning for at forstå dåbens virkelighed: I dåben 'adopteres' vi af Gud, dvs. han gør os til noget, vi ikke var i forvejen, han giver os en ny status som sine børn. Jesus er af natur Guds barn, vi bliver det ved adoption.

Men så sker der noget helt uventet: Guds Søn bliver kød, dvs. skabning. Han er altså på en gang Gud og menneske, en og samme person med to forskellige naturer: guddommelig og menneskelig. Naturligvis et mysterium! En trossandhed i egentlig forstand. Men: Hans menneskelige natur udstråler hans guddommelige natur som Søn af Faderen. Derfor er han undfanget ved Helligånden af Jomfru Maria; men han har kun én Far: Gud Far, men en mor, for ellers ville han ikke være et sandt menneske. Helligånden befrugter Jomfru Maria.

1.3 Helligånden: I trosbekendelsen siger vi: (jeg tror på) Helligånden ..., som udgår fra Faderen og Sønnen ...². Jesus siger i Johannesevangeliet (kap. 15): "Når Talsmanden kommer, som jeg vil sende jer fra Faderen, sandhedens ånd, som udgår fra Faderen, skal han vidne om mig" (v. 26)³. I denne tekst er Treenigheden virksom: 1. Jesus sender Helligånden, 2. som udgår fra Faderen, 3. som skal vidne om Sønnen. Altså: Helligånden kommer fra Faderen. Jesus sender Helligånden. Helligånden taler om Jesus, sønnen. Trosbekendelsen i sin oprindelige version tager udgangspunktet i denne tekst. Senere følte man i Kirken, at Jesu funktion i forhold til Helligånden ikke kom fuldt ud til udtryk i den overleverede trosbekendelse, og man tilføjede 'filioque'⁴, som understreger Jesu forhold til Helligånden. Det skal forstås således: Sønnen er sammen med Faderen og på grund af ham kilden til Helligånden. Faderen og Sønnen (men i den rækkefølge) udånder til sammen Helligånden. Helligånden er altså også Sønnens ånd.

Man kan også sige det på denne måde: Idet Faderen føder Sønnen elsker han ham i Helligånden. Helligånden er altså kærlighedsbåndet mellem Far og Søn. Helligånden er kærlighedens ånd. Ligesom Sønnen modtager livet fra Faderen, modtager han også kærlighedens ånd, så han selv bliver kilde til liv og kærlighed. Derfor kan han sende Helligånden til os fra Faderen.

1.4 Kærlighed skal derfor forstås som noget, der kommer fra en person og gives til en anden, som modtager den. Det er kærlighedens struktur. At give, at modtage og give tilbage eller give videre. Kærligheden har en kilde og kun én kilde. Denne struktur ser vi i Treenigheden. På denne baggrund skal vi forstå teksten i 1. skabelsesfortælling: "Lad os skabe mennesker i vort billede, så de ligner os! ... Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem" (1. Mos. 1,26-27). Altså: på hvilken måde ligner mennesket Gud? I mandens og kvindens forhold til hinanden som mand og kvinde ('kroppens teologi'). Mand og kvinde skal blive én organisme (ét kød) med sjæl og legeme, dvs. i kærlighed og seksuelt. Mand og kvinde skal være ét ligesom Gud, men samtidig to personer, der elsker hinanden. Men kærligheden udspringer fra manden, ligesom det er tilfældet i Treenigheden, og modtages af kvinden, som bliver frugtbar og giver kærligheden videre. Det betyder ikke, at manden ikke er

² I den oprindelige tekst står der kun: som udgår fra Faderen ... Tilføjelsen "og fra Sønnen (filioque)" er blevet et alvorligt stridspunkt mellem Den katolske og Den ortodokse Kirke, dog uden egentlig grund.

³ Udtrykket 'talsmand' har juridisk karakter: bisidder, advokat. Hans funktion er i denne tekst at bekræfte, hvem Jesus er, og at det er sandt, hvad han har lært.

⁴ Koncilet (ikke økumenisk) i Toledo 400 / 447 indførte 'filioque' (og Sønnen).

genstand for hendes kærlighed, men at hun reflekterer hans kærlighed. Det er sådan, at ordene i kap. 2,24 skal forstås: "Derfor forlader en mand sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de bliver ét kød". Som før understreget, er det manden, der skal binde sig til kvinden. Nu kan vi gå et skridt videre og tilføje i kærlighed. Hun skal være genstand for hans livsvarige eksklusive kærlighed. Hun skal mærke, at han kun elsker hende og vil give sig til hende alene. Det er mandens kærlighed, som hun skal tage stilling til, dvs. finde ud af, om hun vil tage imod den. Gør hun det, bliver hun fyldt af kærlighed og frugtbar. Hun kan måske være nok så forelsket i en mand, men hvis han ikke vil give sig selv fuldstændig til hende i kærlighed, så er han hende ikke værd, og hun vil aldrig blive i stand til at elske på den rigtige måde, f.eks. deres børn.

1.5 Dette er et vigtigt aspekt i syndefaldsfortællingen. Gud havde betroet ansvaret for kvinden til manden (jfr. ovenfor). Slangen (symbolet på djævelen) henvender sig til kvinden og frister hende til at bryde Guds lov. Hun lader sig friste og giver også den forbudte frugt til "sin mand, der var sammen med hende, og han spiste den" (1. Mos. 3,6). Nøglesætningen er, 'han var sammen med hende'. Han overværede altså hele situationen og lod hende gøre det og deltog endda i det. Skulle han ikke have taget ansvar for hende og beskyttet hende mod djævelens fristelse? Han svigtede altså groft sit ansvar for hende. Er det den kærlighed, han skyldte hende? Fra det øjeblik blev mandens og kvindens forhold til hinanden grundlæggende ændret. Hun kan ikke længere stole på hans omsorg og kærlighed. Hun kan derfor heller ikke længere på den rette måde hengive sig fuld og helt til hans kærlighed: "Du skal begære din mand, og han skal herske over dig" (1. Mos 3,16). 'Begær betyder ikke her seksuelt begær (måske også det), men eksistentiel og dysfunktionel afhængighed af manden. Hun kan ikke undvære en mand, ligegyldig hvor forkert han er. Hun bliver på en dysfunktionel måde afhængig af ham. Omvendt fremkalder denne situation i manden trangen til at herske over kvinden, gøre hende til sin slave ("tjenerinde"). Han vil udnytte hendes afhængighed af ham til at misbruge hende til egen fordel. Nogen mere smertelig karikatur af kærlighed mellem mand og kvinde findes ikke. Det bliver en arvesynd, der går fra forhold til forhold ned gennem menneskehedens historie. Prisen betaler ikke mindst deres børn: "Jeg vil gøre dit svangerskab plagsomt og pinefuldt, i smerte skal du føde børn", siger Gud til kvinden (1. Mos. 3,16). Det smertefulde svangerskab går ikke kun på det fysiske, men også på de menneskelige relationer mellem forældre og børn. Bemærk, at Gud ikke tiltaler hende med navnet Eva, men som kvinden. Hun har nemlig endnu ikke fået sit navn, men er kvinden⁵, dvs. hun står for alle kvinder (1. Mos 3,20). Her bliver så Maria, Jesu mor, en undtagelse: Undfanget uden arvesyndens plet. Nu vil Gud med sin søns mor begynde en ny slægt.

1.6 KONSEKVENSERNE AF SYNDEFALDET: På baggrund af Kroppens teologi er syndefaldets konsekvenser følgende: Kærligheden mellem mand og kvinde og derfor kærlighed mellem børnenes forældre er blevet grundlæggende problematisk. Det betyder, at meget få familier er et virkeligt kærlighedsfællesskab. Alt for mange børn undfanges ikke som frugt af forældrenes kærlighed. Børn oplever ikke Gud på en autentisk måde, fordi forældrene ikke er sande billeder på ham. Små børn kan ikke skelne mellem forældrene og Gud, da forældrene jo er skabt som billede på Gud. Piger vokser op uden at vide, hvad en rigtig mand er, og har derfor svært ved at finde en rigtig ægtefælle. Drengene vokser også op med usikkerhed om, hvad det er at være mand, og hvad en kvinde er. Alt for mange drenge og piger udvikler sig ikke rigtig til at blive modne mænd og kvinder, der kan indgå i et ægteskab. Menneskeligt set er de ofte kun børn eller

⁵ Det skal dog nævnes, at 'kvinde' både på hebraisk og græsk også betyder 'hustru'. 'kvinde = hustru'. Hun er Adams hustru.

teenager. I den moderne kultur er højdepunktet i en persons vækst teenageårene. Teenager kan kun indgå i et kæresteforhold, men ikke gifte sig i klassisk forstand. Det kunne være en af grundene til, at alternativet til ægteskab i dag er kæresteforhold, hvor man flytter sammen og lever, som om man er gift inkl. seksuelt samliv og evt. børn. Den grundlæggende forskel er, at der ikke er tale om rigtig kærlighed mellem manden og kvinden af den grund, at de ikke ønsker at forpligte sig definitivt overfor hinanden. Det udelukker ikke, at de kan have varme følelser for hinanden, men det er ikke nok, når man taler om den specifikke kærlighed mellem mand og kvinde. Han har ikke bundet sig og vil ikke binde sig til hende!

1.7 Sammenfatning: Det handler altså i sidste ende om kærlighed, for Gud selv er kærlighed⁶. Menneskets nej til at anerkende Gud, er et nej til kærlighed i det hele taget. Mennesket skal nyskabes af Guds kærlighed, så det bliver i stand til at elske. Det sker i dåben, som jo er en ny fødsel, jfr. Joh 3,3. Men også Guds billede skal genoprettes i manden og kvinden. Derfor er ægteskabet blevet et sakramente. Kristi kærlighedsforhold til sin brud, Kirken, skal definere forholdet mellem en mand og en kvinde, som begge tilhører Kirken. Kristus selv skal indtræde i pagten mellem manden og kvinden og gøre det muligt for manden at binde sig til sin hustru i kærlighed, indtil døden skiller. Også ægteskabet mellem en katolik og en døbt kristen fra et andet trossamfund er et sakramente, for det er i denne forbindelse dåben, der er det afgørende.

1.8 Ægtefæller skal lære at elske på en seksuel måde, som er helt forskellig fra at have sex, hvor det umiddelbare formål er at tilfredsstille hinanden seksuelt. Den seksuelle forening har som formål at give og modtage kærlighed. Det skal være en kærlighedsakt, ja på en vis måde det højeste udtryk for den særlige kærlighed, de to ægtefæller har til hinanden. At den seksuelle akt får karakter af en kærlighedsakt sker ikke automatisk, af sig selv. Det forudsætter, at parret også på andre områder giver udtryk for deres hengivenhed til hinanden. Der er altså tale om en autentisk og permanent kærlighedsatmosfære, dem imellem. Samtale om vigtige, daglige og følsomme ting er en forudsætning. Parret har brug for hver gang, det er relevant, at kunne bede om og give tilgivelse. De skal visse ægte omsorg for hinanden. De skal være trygge ved hinanden. De skal lære at tænke og handle som "vi". Men de skal også respektere hinandens forskelligheder. De skal ganske særligt vise hinanden omsorg ved sygdom eller svære problemer. Måske har de også fra tid til anden brug for åndelig vejledning, både hvad deres personlige forhold til Gud angår, og hvad det indbyrdes forhold angår. De skal også lære at bede sammen, også når der kommer børn. De skal udvikle en hjemmeliturgi, have et bedehjørne eller et lille alter, symboler fra troens verden osv. De skal sørge for, at deres hjem bliver indviet fra første dag, så det får karakter af en huskirke, og tænke på, at Jesus også er nærværende i deres hjem, at det også er hans bolig, ligesom en kirke er det. De skal altid inddrage Jesus, når de skal træffe vigtige beslutning, og bede om Helligåndens vejledning.

1.9 Guds kærlighed er frugtbar. Livet kommer fra ham. Mand og kvinde er skabt til og kaldet til at være Guds medskabere som de eneste af alle Guds skabninger. Når dyrene formerer sig er det pr. instinkt, derfor kan de ikke være medskabere, for det forudsætter forstand og fri

⁶ Sammenfattende forståelse af kærligheden teologi: Kærlighed er ikke gensidig. Kærlighed gives og modtages. Det er kærlighedens mønster i Treenigheden: Sønnen modtager sit evige liv fra Faderen og i samme "åndedræt" hans kærlighed, som er Helligånden. Faderens liv og kærlighed er nu også Sønnens. Dette er dette mønster, der afspejles i mandens og kvindens forhold til hinanden: Han elsker hende og befrugter hende. Hun modtager hans kærlighed og undfanger et nyt liv, som hun omslutter med kærlighed.

vilje. Englene er heller ikke Guds medskabere, for de har ingen seksualitet. Grunden, til at menneskene er skabt til at være medskabere, er Guds evige beslutning om, at hans uskabte Søn skulle blive skabningens midtpunkt og højdepunkt ved selv at blive skabning uden at ophøre med at være Guds evige søn.

Når et menneske undfanges skal det efter Guds plan være frugten af mandens kærlighed til kvinden, som hun skal være villig til og i stand til at modtage. Et samleje i kærlighed skal derfor ifølge sit væsen være "åben for befrugtning". Det betyder ifølge Kirkens lære (jfr. Humanæ Vitæ), at kunstig fødselsbegrænsning er imod den menneskelige seksualitets væsen. Hvorfor? Fordi seksualiteten skilles kunstigt fra frugtbarheden. Enten blokerer han for sin frugtbarhed (kondom) eller også blokerer hun for ægløsningen (P-piller) eller blokerer for hans sæd. Hans og hendes frugtbarhed må ikke mødes! Men det er ikke det, der sker, når man benytter kvindens ufrugtbare perioder til at have samleje, hvis man i fællesskab skønner, at tiden ikke er inde til at få et barn. Samlejet foregår fuldstændigt som en kærlighedsakt og frugtbarheden er ikke direkte og kunstigt udelukket. Ovulationsmetoden (Billings metoden) er ikke 100% sikker (men det er de andre metoder heller ikke!). Har det en betydning? Ja, for mand og kvinde skal ikke være fuldstændig herre over deres frugtbarhed. Der skal også være plads i deres bevidsthed for Guds direkte medvirken. Mennesket er ikke, skal ikke og kan ikke være herre over livet, men Guds medskabere. Det er stort, men kræver også stor ydmyghed.

Undersøgelser har vist, at hvis kvinden bliver fortrolig med sin frugtbarhedscyklus, stiger hendes selvrespekt som kvinde og hendes mands respekt for hende. Altså: Den naturlige form for fødselsregulering skaber en større respekt for kvinden og øger også mandens og kvindens kærlighed til hinanden.

2.1 Nedsat frugtbarhed.

Man taler i dag meget om en voksende ufrugtbarhed både hos mænd og kvinder. Man har vist nok for alvor ikke forsket i grunden. Kan den snart flere generationer lange periode for brug af P-piller spille en rolle? I dag taler vi meget om beskyttelse af naturen og dens biodiversitet. Mennesket synes at være den eneste skabning, man holder ude fra denne optagethed af at beskytte naturen? Modeordet i dag er økologi. Ville det give mening, at tale om økologisk sex? Og hvad ville det så være i praksis?

Kunstig befrugtning får også større og større betydning. Kirkens holdning til kunstig befrugtning er følgende⁷: Æg- og sæddonation, ruemoder, er umoralske, fordi der kommer en 3. person ind i billedet. Men også kunstig befrugtning i form af kunstig insemination og reagensglas befrugtning er umoralsk, fordi disse teknikker "skiller den seksuelle handling fra forplantning" (KKK 2377). Befrugtningen sker ikke i forbindelse med den seksuelle akt, men udenfor den.

2.2 Det har flere gange vist sig, at ovulationsmetoden kan være en hjælp for ægtepar, der har nedsat frugtbarhed, fordi de ret præcist kan bestemme, hvornår kvinden er frugtbar.

3.1 Principper for en menneskelig og kristen børneopdragelse

Hvert menneske er unikt i modsætningen til dyr, dvs. det er skabt for sin egen skyld. Det er frugten af Guds helt specielle kærlighed til dette menneske.

⁷ Se Den katolske Kirkes Katekismus nr 2375-2379 og Troslærekongregationen, Donum Vitae.

Der skal tre til, for at et menneske bliver skabt: Gud skaber sjælen og han alene, manden, der befrugter kvinden, og kvinden, der modtager livet fra Gud og manden.

I Guds plan skal ethvert menneske være frugten af kærlighed, ellers er det ikke unikt. For Guds side er det en selvfølge, for Gud er kærlighed. For mandens og kvindens side var det oprindeligt iflg. Guds skaberplan det samme: Frugten af mandens kærlighed til kvinden. Der er ikke tale om primært, at barnet skal være villet og elsket. Det skal være fars kærlighed til mor, der er frugtbar. Medfører denne kærlighed, at et barn bliver til, omsluttet det naturnødvendigt af forældrenes kærlighed. Forældrene kan ikke elske et barn, der endnu ikke er undfanget. Altså: Fars og mors kærlighed til hinanden gives automatisk videre til det barn, der måtte være frugten af deres kærlighed. Udtrykket at "planlægge" et barn er meget uheldigt. Men naturligvis må forældrene gerne ønske, at deres kærlighed bærer frugt i en undfangelse. Derfor lærer Kirken, at de skal være 'åbne for børn, når de er sammen seksuelt'.

Man kan tilføje, at det er moderen, der giver faderens kærlighed til hende videre til deres barn. Han elsker hende ikke nu kun som ægtefælle, men også som mor. Når hun bliver gravid, vil hans forhold til hende ændre sig: Nu skal han ikke kun elske hende som ægtefælle, men også som den, der bærer deres fælles barn.

Sådan har Gud villet det for det nye menneskes skyld: frugten af både Gud og mandens og kvindens kærlighed. Et barn, der undfanges og fødes under disse forudsætninger, får alle betingelserne for at blive et sundt og lykkeligt menneske.

3.2 Når far og mor elsker hinanden, skaber de en kærlighedsatmosfære, der er forudsætningen for en lykkelig opvækst, der modner barnet til selv, når tiden er inde, at blive en moden mand eller kvinde, der kan blive frugtbar.

3.3 Den menneskelige udvikling forløber i tre etaper efter Guds skaberorden:

1) barnealderen, 2) teenagealderen og 3) voksenalderen.

1) I barnealderen opdager barnet far og mor evt. søskende, andre voksne og børn og lærer forholdet til verden omkring det ved leg. I denne fase sker måske den vigtigste påvirkning af barnets personlighed. Hvis omgivelserne er kærlighedsfulde og forstående og præget af livsvisdom, formes barnets personlighed positivt og livsglad. Hvis der er problemer i relationerne i miljøet kan det have negative konsekvenser for barnet. Et barn, der udvikler sig problematisk, er aldrig i denne fase skyldig. Det er altid de andres især forældrenes skyld. Den største uretfærdighed, man kan udsætte et barn for, er at give det skylden for dets uheldige opførsel. Den dybeste begrundelse for dette standpunkt er, at barnets moralske/etiske identitet endnu ikke er vakt til live⁸. Denne forståelse har enorme konsekvenser i opdragelsen både hjemme og i skolen. Bliver et barn anklaget for noget forkert, mens det endnu ikke har en rigtig fri vilje, gør man det både stor uret og skade, og det vil udvikle sig meget negativt.

2) I teenagealderen opdager et barn for alvor sin krop og seksualitet og skal finde ud af, hvem det er. Fokus er nu på en selv, og relationen til kammerater og mere eller mindre også til forældrene er bestemt af behovet for at finde ud af sig selv, både kropslig, sjælelig og åndelig⁹. Den moderne

⁸ Thomas af Aquin fastslår som en hovedregel, at den 'frie vilje', som er forudsætningen for etisk adfærd, først "vågner" ved 7 års alderen, måske i nogle tilfælde tidligere, måske senere. Et barn, hvor viljen endnu ikke er rigtig vågen, kan ikke synde i Guds øjne (det har derfor heller ingen mening at skrive).

ideologi, at teenager nu selv er fuldt og helt ansvarlige for deres liv og fremtid, er skadelig. Her kommer nemlig kroppens teologi ind i billedet. De er slet ikke modne til at have et ægte seksuelt forhold til andre. Har de det, ødelægges deres udvikling til at blive modne mennesker. Den dybeste årsag er, at de slet ikke endnu er i stand til at elske andre end sig selv. Det betyder, at sex og kærlighed skilles ad, og ofte også frugtbarhed: Det er et handicap at være pige/kvinde, for hun kan blive gravid, så hun må beskytte sig, mod hvad? Sin sande identitet? Barnet? Manden? For slet ikke at tale om muligheden for provokeret abort, som direkte er livsfornægtende og umådelig skadelig for hende som kvinde. Der burde udvikles særlige programmer for teenager som hjælp til at finde sig selv og således deres relation til andre og især det modsatte køn¹⁰. Den moderne trend at blive kærester og flytte sammen og leve som "gifte" er et udtryk for teenagalderen. Kæresteforhold er en discountudgave af ægteskabet, fordi de to dybest set ikke vil forpligte sig til et livsvarigt fællesskab, som ikke kan opløses. Der kan derfor ikke være tale om den specielle kærlighed mellem mand og kvinde, som Gud har skabt dem til. De er endnu ikke modne til den.¹¹

3) Voksenalderen er karakteriseret ved, at en kvinde, henholdsvis en mand kan rumme en ægtefælle og deres eventuelle børn i sit hjerte. De er to, men kan blive ét kød, dvs. én organisme, der ikke kan adskilles. Det er den ægte kærlighed alene, der gør det muligt, og man kan ikke tale om kærlighed i Guds forstand, hvis ikke den har denne karakter.

3.4 Et barns religiøse udvikling efter dåben.

I dåben adopterer Gud Far barnet som sin søn eller datter. Barnet bliver derfor Jesu bror eller søster og Jomfru Marias barn. Den bibelske kernetekst er Galaterbrevet 4,4-7:

Da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven, for at han skulle løskøbe dem, der var under loven, for at vi skulle få barnekår¹². Og fordi I er børn, har Gud sendt sin søns ånd i vore hjerter, og den råber: Abba, fader! Så er du da ikke længere træl, men barn. Og er du barn, har Gud også gjort dig til arving.

Ved dåben ligestiller Gud Fader os med sin evigfødte søn, Jesus. Vi får samme værdighed som han og samme arveret som han dvs. Faderens evige herlighed. Det sker, ved at Faderen sender Helligånden, men i egenskab af Sønnens ånd ind i vort hjerte dvs. i vort inderste. Ved dåben modtager et barn således Jesu Ånd, som skal ligedanne det med Jesus, Guds Søn, så det en dag kan få del i Jesu herlighed hos Faderen.

Jesus siger også (Joh. 14,23): *"Den, der elsker mig, vil holde fast ved mit ord, og min fader vil elske ham, og vi skal komme til ham og tage bolig hos ham"*. Det sker i dåben. Vi bliver bolig for den hellige Treenighed, vi bliver Guds tempel, siger Paulus: *"Ved I ikke, at I er Guds tempel, og at Guds ånd bor i jer? Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham. For Guds tempel er helligt, og det tempel er I"* (1. Kor. 3,16).

⁹ At skelne mellem krop, sjæl (psyke) og ånd har sin baggrund i bibelsk talemåde, men er meget relevant i dette sammenhæng, blot må man ikke tro, at krop, sjæl og ånd er tre dele af mennesket, der kan adskilles. De er aspekter af den samme menneskelige personlighed og kan derfor hver især bruges om hele mennesket.

¹⁰ Forskningen burde i højere grad interessere sig for de transkønnedes, tvekönnedes og homoseksuelles reelle problem, som er et identitetsproblem, i stedet for at acceptere den politiske holdning, at det må folk selv finde ud af, at alt er acceptabelt.

¹¹ Den kirkelige domstol behandler flere og flere ægteskaber, hvor parterne var aldeles umodne til at indgå ægteskab. Barnekår betyder, at Gud har adopteret os som sine børn. Kun Jesus er i strengeste forstand født af Gud.

Det er altså et nydøbt barns identitet og værdighed. Hvordan fungerer det i praksis? Barnet har fra dåbens øjeblik af et personligt barneforhold til den treenige Gud. Det betyder, at der sker rigtigt meget inde i barnet. Det har et trosforhold til Gud, men som et barn. Forholdet mellem forældre og børn afspejler helt forholdet mellem Gud og et døbt barn. Her kommer igen trossandheden frem: Gud skabte mennesket i sit billede, som mand og kvinde, som forældre, skabte han dem.

Gud udvikler dette barneforhold i takt med barnets menneskelige udvikling, dvs. troens sædekorn spirer og vokser i barnet. Men det sker i samarbejde med barnets forældre, der jo er skabt i Guds billede. Barnet lærer Gud at kende, åndeligt, i direkte kontakt med Gud takket være Jesu Ånd, og gennem forældrene, som jo er billedet på Gud.

Det forklarer Jesus på følgende måde: *” Når Talsmanden kommer, som jeg vil sende til jer fra Faderen, sandhedens ånd, som udgår fra Faderen, skal han vidne om mig. Men også I skal vidne, for I har været med mig fra begyndelsen ”*(Joh. 15,26). Det er altså Helligånden i barnet, der ”vidner” overfor barnet, men også forældrene skal vidne. Hvordan?

Pave Paul VI har sagt, at det er forældrene, der er deres børn første evangelister. Dermed slår han fast, at barnet skal evangeliseres, dvs. troens sædekorn skal næres i det åndelige miljø, der skal være i et kristent hjem. Derfor kan man i medfør af en bibelsk tradition kalde en familie for en huskirke: Gud er nærværende ikke mindst i kraft af ægteskabets sakramentale karakter. Forældrene skal indrette deres hjem som en huskirke f.eks. med et lille ”husalter”, ikoner, kors og lign., altså skabe et helligt rum for familielivet. Børnene skal fra begyndelsen af opleve dette rum og den ”gudstjeneste” i form af sang, bøn, bibellæsning m.m., der finder sted dér. Forældrene skal løbende fortælle om Gud, Jesus, Jomfru Maria, personlige helgener. Børnene skal opleve, at Gud og hans engle og helgener er nærværende i hjemmet. Forældrene skal også give plads for personlige samtaler med børnene enkeltvis. Opstår der problemer for familien, børnene eller pårørende, skal forældrene overfor børnene direkte inddrage Gud og bede om hjælp. Forældrene skal, efterhånden som børnene vokser op, vejlede dem i den rigtige opførsel blandt kammerater og familiemedlemmer. Forældrene skal naturligvis også tage børnene med i kirke, så de oplever menigheden og messen. Vægten ligger ikke på, om de forstår (hvem gør det?), men om de oplever situationen i kirken som god.

(1. kommunion og firmelse¹³): Iflg. Kirkens lære er dåben kun første stop på en sakramental vej, som man teologisk kalder ’den kristne initiation’, som består i dåb, firmelse og 1. kommunion. Her kommer et reelt pastoral-teologisk problem: Hvilken alder, skal et barn have for at modtage de næste sakramenter? Og i hvilken rækkefølge?

Både i kirkeretten af 1917, som afspejler en 1000 årig tradition, og i kirkeretten af 1983 fastsættes som normal firmelsesalder 7 år eller, når barnet er nået til skelsår og alder. I kirkeretten af 1917 nævnes udtrykkeligt, at firmelsen kan finde sted tidligere, især hvis der er fare for barnets liv, eller hvis man skønner, at der er rimelige og alvorlige grunde til at fremskynde firmelsen (canon 788). Noget lignende stadfæstes i den nugældende lov. Bispekonferencerne kan dog fastsætte en anden alder (tidligere eller senere?). Hvis barnet modtager det, når det har nået forstandens brug, skal det forberedes, så det også kan forny dåbsløfterne.

Vedrørende 1. kommunion fastsætter den gældende kirkeret, at børn skal forberedes i tilstrækkelig grad, så de værdigt kan modtage kommunionen. Børn i livsfare kan modtage kommunionen, hvis det er i stand til at skelne mellem almindelig føde og Kristi legeme og på værdig måde kan kommunikere. Men det siges også, at børn, der er nået forstandens brug, så hurtigt som mulig skal forberedes og modtage kommunionen. Man kan vel lettest gengive udtrykket ’nået til forstandens brug og nået til skelsår og alder’ med skolealderen.

¹³ Teksten med småt kan bekræftes som et indskud vedr. en særlig problematik, som vedrører vore børns indførelse i det sakramentale liv.

Det er bemærkelsesværdigt, at det ikke fremgår af hverken den gamle eller den nye kirkeret i hvilken rækkefølge de to sakramenter skal gives. Det fremgår heller ikke af ritualet for firmelsen (og der er ikke et særligt ritual for 1. kommunion. Dvs. at vores aktuelle praksis med først at give 1. kommunion og siden firmelse er en ren (og lokal?) tradition.

Til gengæld fremgår det helt klart af det nye ritual for dåb af voksne og børn i skolealderen, at rækkefølgen skal være: dåb, firmelse og 1. kommunion, og endda under samme messe. De 3 initiationssakramenter bør ikke adskilles tidsmæssigt.

Forudsætningen for at meddele firmelse og 1. kommunion, når børnene har nået skolealderen, er at de er evangeliseret hjemmefra. Det betyder, at de skal have et forhold til Gud, Jesus og Helligånden. Ellers giver det ingen pastoral teologisk mening at meddele disse sakramenter.

Firmelse: Uden overdrivelse kan man på baggrund af Det nye Testamente og de oldkirkelige traditioner sige, at firmelsen er pr. excellence Helligåndens sakramente. Begrundelse:

Paulus forklarer, at Gud sendte sin søn, for at vi skulle få barnekår (Galaterbrevet 4,4-7). Det græske ord, Paulus bruger, betyder at blive adopteret som børn. Grunden til, at Paulus bruger begrebet adoption, er, at ingen skabning kan af natur være Guds barn, kun Jesus er det, født fra evighed af Gud, men Gud kan optage os i den guddommelige familie og give os status som sine døtre og sønner og således ligestille os med sin enbårne søn. Når Gud (Far) har adopteret et menneske som sit barn, sender han sin søns Ånd i dets hjerte. Paulus skriver ikke Helligånden, men Sønnens Ånd (som jo også er Faderens Ånd). Det er altså Helligånden som Sønnens Ånd, der skal gøre os lig med Jesus og inddrage os i hans forhold til Faderen. Derfor "råber" Sønnens Ånd i vore hjerter: Abba, Far. Vi får altså af Gud samme status og ånd som hans enbårne søn. Det er dåben! Vi bliver optaget i Gud.

I brevet til efeserne (1,9-10) fortæller Paulus os, at Gud (Far) forud for skabelsen havde besluttet, at alt i himlen og på jorden skulle sammenfattes i Kristus (som menneske). Dvs. Gud havde sin søns menneskevordelse for øje, inden han skabte noget som helst. Gud (Far) besluttede, at hele "guddomsfylden skulle tage bolig i ham" (som menneske), "han er den usynlige Guds billede, førstefødt forud for al skabningen" (som menneske) (Kol. 1,19 og 1,15). Her kommer Helligånden ind i billedet. Alt dette er kun muligt takket være Helligånden. Helligånden er altså med fra begyndelsen: Jesus undfanges af Jomfru Maria ved Helligånden. Da Jesus skal begynde sit frelsesværk, bliver han døbt af Johannes i Jordanfloden. Derefter åbnes Himmelen og Faderen sender sin Ånd over ham i skikkelse af en due og siger: "Du er min Søn. I dig har jeg velbehag" (Markus 1,11). I denne scene salver Gud sin Søn med Helligånden til at være Messias / Kristus, ikke blot jødefolkets konge, men hele universets konge. Det er altså som den med Helligånden salvede, at Jesus skal være skabningens herre.

Der er en direkte forbindelse mellem denne scene og pinsefesten. Men inden da sker der noget: På løvhyttefesten stod Jesus frem og råbte: "Den, der tørster, skal komme til mig og drikke. Den der tror på mig, skal det gå, som Skriften siger: Fra hans indre skal der rinde strømme af levende vand" (Joh 7,37-38). Evangelisten Johannes forklarer det således: "Det sagde han om den ånd, som de der troede på ham, skulle få. For Ånden var der endnu ikke, fordi Jesus endnu ikke var herliggjort" (Joh 7,39). Altså: Jesus lover højtideligt Helligånden til alle, der tror på ham. Men han kunne endnu ikke give Helligånden, fordi han først skulle herliggøres, og det betyder, at han skulle løftes op korset. Jesus selv taler om sin død på korset som sin herliggørelse (Joh 17,1). Og Johannes fortæller, hvordan Jesus døde: "Da Jesus havde fået eddiken, sagde han: Det er fuldbragt. Og han bøjede hovedet og overgav Ånden (Joh 19,30). Johannes bruger ikke udtrykket som de andre evangelister: opgav ånden, men overgav Ånden, altså Helligånden. Således gik Jesu ord i opfyldelse: Først ved sin død kunne han give os Ånden. Og derfor fortæller Johannes også, at der flød blod og vand ud af Jesu side, og det betragter Johannes som et særdeles vigtigt tegn (19,33-35). Johannes vil uden tvivl fortælle os, at ud af Jesu side skabes hans Kirke, ligesom Eva blev skabt ud af Adams side. Dvs. Ved sin død på korset bliver Jesus den nye Adam. Og han kan ved skaberånden skabe den nye menneskehed, som stammer fra ham. Umiddelbart inden han døde sagde han til sin mor: "Kvinde, er er din søn" og til disiplen, der repræsenterer alle Guds børn: "der er din mor" (Joh 19,26-27). Jesu mor bliver indsat som stammoder til den nye slægt.

På denne baggrund skal vi forstå Jesu ord til disciplene efter sin opstandelse: "I skal få kraft, når Helligånden kommer over jer, og I skal være mine vidner i Jerusalem ... lige til jordens ende" (Apostlenes Gerninger 1,8). Det er pinsens betydning, at Kirken får den samme ånd, som Faderen skænkede sin Søn efter dåben for at han kunne gøre Faderens vilje: Frelse hele verden. Kort og godt: Jesus fortsætter denne frelsende gerning gennem sin Kirke, som er hans nye mystiske legeme, men det forudsætter, at Kirken er fyldt af den samme ånd, hvilket sker på pinsedag.

Det er her firmelsen kommer ind. Den er det troende og nydøbte menneskets personlige pinse. Takket være firmelsens salvelse kan Jesus bruge en kristen til sit frelsesværk og til at lovprise Faderen for hans herlighed og kærlighed. Derfor kan Peter i sit første brev skrive: "I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans (Guds) guddomsmagt ..." (1. Pet 2,9).

Ligesom dåben giver firmelsen os et "segl" (teologisk: karakter): "Vær besejlet med Helligånden, Guds gave", siges der i ritualet. Segl betyder teologisk, at vi får en ny status, som er definitiv. I dåben får vi status som Guds børn, i firmelsen får vi status som Jesu medarbejdere på verdens frelse, vi bliver et lem på Kristi legeme, som skal gøre alle folkeslag til Guds børn. Det kræver så sandelig Helligåndens salvelse!

I dåben får vi ret til Jesu Ånd. I firmelsen får Jesus ret til os som lemmer på hans legeme, der skal frelse verden i Helligåndens kraft.

På denne baggrund kunne man foreslå en ny praksis: Børn, der er døbt som spæde, skal firmes o. 5 år, inden de begynder skolen. Efter firmelsen, men under samme gudstjeneste modtager de for første gang Jesu legeme og blod. På denne måde er de fuldt og helt medlemmer af Guds Kirke og Helligånden kan bruge dem til sin gerning i verden. Det er nemlig utroligt, hvad små børn inspireret af Gud kan gøre i så henseende.)

4.0 Familien som huskirke.

4.1 I de første kristne generationer var der ikke kirkebygninger i vores forstand. Nogle steder byggede man kristne synagoger i lighed med jødernes. Men de fleste steder samledes menigheden i et hjem, der var stort nok til at kunne rumme f.eks. 50 personer. Således opstod begrebet "menigheden i den og dens hus".

Apostlenes Gerninger (2,46-47): De kom i enighed i templet hver dag; hjemme¹⁴ brød de brødet og spiste sammen, og jublende og oprigtige af hjertet priste de Gud og havde hele folkets yndest. Og Herren føjede hver dag nogle til, som blev frelst.

(A.G. 12,12-17)¹⁵: *Så kom Peter til sig selv og sagde: »Nu forstår jeg sandelig, at Herren har sendt sin engel og revet mig ud af Herodes' hånd og fra alt det, som jøderne går og venter på.« Da han havde gjort sig dette klart, gik han hen til Marias hus – hun var mor til Johannes med tilnavnet Markus. Der var mange forsamlet og bad. Peter bankede på døren til portrummet, og en pige, der hed Rhode, kom ud for at lukke op. Da hun genkendte hans stemme, fik hun af bare glæde ikke åbnet døren, men løb ind og fortalte, at Peter stod udenfor. De sagde: »Du er vanvittig!« Men hun forsikrede, at det forholdt sig sådan. Så sagde de: »Det er hans engel.« Peter stod stadig og bankede på, og da de fik lukket op, så de ham og blev ude af sig selv af forundring. Men han gav dem tegn med hånden om at være stille og fortalte så, hvorledes Herren havde ført ham ud af fængslet, og han sagde: »Fortæl det til Jakob og brødrene!« Så forlod han dem og drog til et andet sted.*

(A.G. 10,1-2. 44-48): *I Cæsarea var der en mand ved navn Cornelius, som var officer i en militærafdeling, der hed Den Italienske. Han var from og gudfrygtig, ligesom hele hans husstand¹⁶; han gav folket mange almisser og bad bestandig til Gud.*

En dag omkring ved den niende time så han tydeligt i et syn Guds engel, der kom ind til ham og sagde: »Cornelius!« Han stirrede på englen og spurgte forfærdet: »Hvad er der, herre?« Englen sagde til ham: »Dine bønner og dine almisser er steget op til Gud og huskes hos ham. Send nu nogle folk til Joppe efter en mand, der hedder Simon med tilnavnet Peter Mens Peter endnu talte, kom Helligånden over alle, der hørte ordet. Og de troende af jødisk herkomst, som var kommet derhen sammen med Peter, undrede sig over, at Helligåndens gave også blev udgydt over hedninger; for de hørte dem tale i tunger og lovprise Gud. Da tog Peter til orde: »Mon nogen kan hindre disse mennesker i at blive døbt med vand, når de har fået Helligånden ligesom vi?« Han befalede da, at de skulle døbes i Jesu Kristi navn. Derefter bad de ham om at blive der nogle dage.

¹⁴ Den græske tekst bruger ordet for "hus" /"hjem"

¹⁵ Teksten med små bogstaver er et indskud med bibelske tekster, der understreger begrebet 'huskirke'.

¹⁶ Græsk: hele hans hus

(A.G. 18,7-10): Så forlod han synagogen og gik ind¹⁷ til Titius Justus, en gudfrygtig mand, hvis hus stødte op til synagogen. Men synagogeforstanderen Krispus og alle i hans hus¹⁸ kom til tro på Herren. Også mange af korintherne hørte og troede og blev døbt. Og Herren sagde til Paulus i et syn om natten: »Frygt ikke! Men tal, og ti ikke, for jeg er med dig, og ingen skal lægge hånd på dig og gøre dig fortræd; for jeg har et talstærkt folk i denne by.« Så boede Paulus dér i halvandet år og underviste om Guds ord iblandt dem.

(1. Kor. 16,15-20): Men jeg formaner jer, brødre: I ved, at Stefanos og hans hus er Akajas¹⁹ førstegrøde og har viet sig til tjenesten for de hellige. Også I skal underordne jer under sådanne mennesker og under enhver, der er med i arbejdet og slider i det. Jeg er glad for, at Stefanos, Fortunatus og Akaikos kom. For de har udfyldt savnet af jer og har beroliget både mig og jer. Sådanne mennesker skal I skønne på.

Hilsen fra provinsen Asiens menigheder. Mange hilsner i Herrens navn fra Akvila og Priska og menigheden i deres hus. Hilsen fra alle brødrene. Hils hinanden med helligt kys!

4.2 Den katolske Kirkes forståelse af et menneskeligt samfund hviler på to principper: Subsidiaritets princippet (nærhedsprincippet) og solidaritetsprincippet: Hvad en mindre enhed kan klare, skal en større enhed ikke klare, men alle skal være solidariske med hinanden. Disse to principper afspejler en organisk struktur. Vi genfinder dem også i de biologiske organismer: De enkelte organer fungerer på deres egne præmisser, men de er en del af en større helhed og er afhængig af hinanden.

Det er meget vigtigt at forstå, at disse principper også gælder for Kirken som samfund (og Kristi legeme). Huskirken er således den mindste enhed i Kirken og skal kunne fungere i sin egen struktur, men den er en del af en større helhed: Den lokale kirke. Ingen lokalkirke eller menighed kan være en vital organisme uden huskirker. Og ingen huskirke har nok i sig selv.

På grund af huskirkens henordning til den lokale kirke har den sakramental karakter. Ægteskabet mellem to døbte er et sakramente. En huskirke kan kun være en levende sten i Guds tempel (Kirken), fordi den er hellig og levendegjort ved sakramentet.

Disse aspekter: Subsidiaritetsprincippet og sakramentaliteten hører også hjemme i Kroppens teologi.

5.0²⁰ Kyskhed

5.1 Definition: Kyskhed er den rette forståelse og holdning til sin og andres seksualitet, både til ens eget køn og til det andet køn. Forståelse betyder, at man lærer, at ens seksualitet alene har til formål at knytte sig med sjæl og legeme til en ægtefælle. Ens seksualitet som mand eller kvinder er "reserveret" til ens kommende ægtefælle. I en vis forstand tilhører den ikke en selv, men den ægtefælle, som man en dag bliver gift med. Denne forståelse, som man lidt efter lidt under sin opvækst skal tilegne sig, skal blive til en holdning, dvs. en grundindstilling, som man holder fast ved med sin vilje. Begge aspekter: forståelse og holdning er dybt forbundet. Når viljen engagerer sig i en forståelse af tingene, er der tale om moral/etik. Børn og unge skal derfor på en naturlig måde orienteres mod familielivet, at blive far og mor. Det er langt fra tilfældet i dag, tværtimod.

5.2 Ikke mindst på det seksuelle område er der mange fristelser. Den omgivne almindelige kultur og det, man kan kalde den seksuelle kultur, har andre normer på det seksuelle område, som gør det svært at fastholde den bibelske forståelse af seksualiteten. Alt omkring os er sexet. Og efter 1968 er det blevet nærmest en menneskeret at dyrke fri sex. Det undervises der i i skolen, ikke blot som noget legitimt, men som noget godt. Det er et stort spørgsmål, om de unge i skolen og i deres miljø orienteres mod familieliv og forældreskab som det, de er skabt til. Det

¹⁷ Græsk: Hus som bygning

¹⁸ Græsk: Hus som hjem

¹⁹ Akaja: Den provins i Grækenland, hvor Athen og Korinth lå

²⁰ Teksten med små bogstaver er et ekskurs.

er måske især piger og unge kvinder, som får et problem på dette punkt, da moderfølelsen ligger latent i dem, men ikke får lov at komme frem, da de jo skal have uddannelse og arbejde, før familieliv kan komme på tale. Man skal her tage alvorligt den psykiske depression, som mange kvinder i den alder kommer ud for. Kan den være et tegn på en dyb eksistentiel konflikt mellem moderskab og familieliv på den ene side og samfundets hårde krav til først at skabe sig en civil karriere på den anden side? Det er desuden slet ikke sikkert, at både piger og drenge har lyst til sex i teenagealderen, men føler sig presset til det for at være som de andre, være normal. Forældre og Kirken skal være opmærksom på denne problematik. Ungdomskulturen lægger et enormt pres på mange unge i dag.

5.3 Men på grund af arvesynden er mennesket også født med en uorden i forhold til sig selv og til sin krop. I gamle dage brugte man udtrykket 'det kødelige begær', altså et mere eller mindre stærkt behov for sex i en eller anden form. Det skal understreges, at det er helt normalt, at børn lidt efter lidt begynder at opdage deres krop og dermed også seksualitet og det andet køns krop og bliver interesseret i dette område. Det er det specifikke for teenagealderen. I tidligere generationer var emnet tabu. De unge måtte selv finde ud af det. Og hvordan? Når noget er tabu, får man aldrig et rigtigt forhold til det. Det kan derfor udvikle sig traumatisk. Hvem skal undervise børnene og de unge? Først og fremmest forældrene! Men naturligvis er der også plads og behov for en dybere viden, som skolen eller andre skal kunne levere. Det værste er, at børnene selv opsøger deres viden på nettet, for så bliver der tale om porno, eller snakker med kammeraterne om det.

5.4 Man skal være opmærksom på, at børn og unge på grund af misforhold i hjemmet godt kan blive traumatiseret, også på det seksuelle område. Det kan medføre fristelse, ja måske ligefrem "behov" for at tilfredsstille sig selv, at masturbere (på dansk bruger de fleste ordet onanere). I et sådant sammenhæng skal man være forstående overfor den unge og ikke fordømme men vejlede til at bekæmpe selvtilfredsstillelse. Selvtilfredsstillelse kan fuldstændigt sidestilles med afhængighed af rygning eller stoffer. Begynder man først, bliver det svært måske umuligt at stoppe. Man kan blive helt afhængig af sex, og det kan ikke undgå at påvirke ens relation til det modsatte køn og måske nærmest besætte ens tanker og følelser og evt. senere skabe problemer i ægteskabet, fordi behovet for seksuel tilfredsstillelse vil påvirke forholdet til ægtefællen negativt.

5.5 Den megen tale om voldtægt og andre former for seksuelle overgreb skal ses i dette sammenhæng: Vi lever i en kultur, hvor masturbation, seksuelle relationer (også mellem personer af samme køn) er normen. Det medfører, at vore relationer til hinanden meget let bliver 'sexet'. Hvor går grænsen? Den bliver flydende og åbner derfor op for grænseoverskridende handlinger. Det er ganske enkelt umuligt helt præcist at definere, hvornår en seksuel opførsel er grænseoverskridende og kriminel. Når man har fastsat som norm, at enhver har ret til sex, kan man ikke regulere den seksuelle opførsel. Det bliver et stort gråzoneområde. Juridisk er aldersgrænsen for at have et seksuelt forhold 15 år. Men hvis to 14-årige har sex bliver de ikke straffet. Og det er heller ikke klart, hvad man i praksis skal forstå ved voldtægt. Man taler om samtykke; men hvordan finder samtykke sted i mere eller mindre tågede situationer, f.eks. efter indtagelse af alkohol eller stoffer?

5.6 Der er altså tale om et alvorligt skred i forståelsen af sex i forhold til det traditionelle kristne og bibelske syn. Vi kan sammenfatte dette nye syn: Den grundlæggende forskel består i, at man radikalt skiller sex, frugtbarhed og kærlighed ad. Bibelsk set kan disse tre aspekter ikke adskilles, uden at det går ud over dem alle tre. Sex uden frugtbarhed ødelægger den biologiske mening med sex. Sex uden kærlighed ødelægger evnen til et sundt og ægte kærlighedsforhold til ægtefællen. Og frugtbarhed uden kærlighed vil gå ud over eventuelle børn.

5.7 Resumé: Kyskhed er viljen og evnen til at orientere sig mod og reservere sin seksualitet for ægteskabet, ens kommende ægtefælle. Og det gælder både ham og hende. Det synes at være en moderne misforståelse, at mænd altid har haft ret til at dyrke sex uden for ægteskabet. Det gælder sikkert i mange kulturer, men ikke i den kristne moral. Også manden skal lære at leve i kyskhed.

6.0²¹ Jomfruelighed og kyskhed

6.1 Nogle tekster i Bibelen:

5. Mosebog kapitel 22,13-29:

²¹ Teksten med små bogstaver er et ekskurs.

”Hvis en mand gifter sig med en kvinde og efter samleje med hende fatter modvilje mod hende og retter beskyldninger mod hende, bringer hende i vanry ved at sige: »Jeg giftede mig med denne kvinde, men da jeg lå med hende, fandt jeg ikke bevis på, at hun var jomfru,²²« så skal pigens far og mor tage beviset på, at pigen var jomfru, og bringe det hen til byens ældste i byporten. Pigens far skal sige til dem: »Jeg gav denne mand min datter til kone; men han fattede modvilje mod hende og har nu rettet beskyldninger mod hende og sagt, at han ikke har fundet bevis på, at hun var jomfru. Men her er beviset på, at min datter var jomfru.« Så skal de brede klædet ud foran byens ældste, og byens ældste skal tage manden og straffe ham. De skal idømme ham en bod på hundrede sekel, og dem skal de give pigens far, for manden har bragt en jomfru i Israel i vanry; hun skal fortsat være hans kone, han må ikke sende hende bort, så længe han lever. Men hvis anklagen er sand, og beviset på, at pigen var jomfru, ikke er til stede, skal man føre pigen hen foran døren til hendes fars hus, og byens mænd skal stene hende til døde, fordi hun har begået en nedrighed i Israel ved at bedrive hor i sin fars hus. Du skal udrydde det onde af din midte.

Når en mand gribes i at have samleje med en gift kvinde, skal de begge dø, både manden, som havde samleje med kvinden, og kvinden selv. Du skal udrydde det onde af Israel.

Når en jomfru er forlovet med en mand, og en anden mand træffer hende inde i byen og har samleje med hende, skal I bringe dem begge ud til byporten og stene dem til døde; pigen, fordi hun ikke råbte om hjælp derinde i byen, og manden, fordi han voldtog en anden mands kvinde. Du skal udrydde det onde af din midte. Men hvis det er ude på marken, manden træffer pigen, der er forlovet, og han griber fat i hende og har samleje med hende, så er det kun ham, der skal dø. Pigen må du ikke gøre noget, hun har ikke gjort sig skyldig til døden. Det svarer til, at en mand overfalder en anden mand og myrder ham. Han traf jo den forlovede pige ude på marken, og hun råbte om hjælp, men ingen kom hende til undsætning.

Når en mand træffer en jomfru, der ikke er forlovet, og han griber fat i hende og har samleje med hende, og de bliver grebet, skal den mand, der havde samleje med pigen, betale hendes far halvtreds sekel sølv, og hun skal være hans kone, fordi han voldtog hende. Han må ikke sende hende bort, så længe han lever.”

Matthæus 19,3-12:

”Nogle farisæere kom hen til Jesus, og for at sætte ham på prøve spurgte de: »Er det tilladt en mand at skille sig fra sin hustru af en hvilken som helst grund?« Han sagde: »Har I ikke læst, at Skaberen fra begyndelsen skabte dem som mand og kvinde og sagde: »Derfor skal en mand forlade sin far og mor og binde sig til sin hustru, og de to skal blive ét kød? Derfor er de ikke længere to, men ét kød. Hvad Gud altså har sammenføjet, må et menneske ikke adskille.« De spurgte ham: »Hvorfor har Moses så påbudt manden at give et skilsmissebrev, når han skiller sig fra hende?« Han sagde til dem: »Det var med tanke på jeres hårdhertighed, at Moses tillod jer at skille jer fra jeres hustru, men fra begyndelsen var det ikke sådan. Jeg siger jer: Den, der skiller sig fra sin hustru af anden grund end utugt og gifter sig med en anden, begår ægteskabsbrud.« Hans disciple sagde til ham: »Hvis mandens forhold til kvinden er sådan, er det bedre ikke at gifte sig.« Men han sagde til dem: »Hvad dette går ud på, kan ikke alle rumme, men kun de, der får det givet. Der er dem, der er uegnede til ægteskab fra moders liv, og der er dem, der er uegnede, fordi mennesker har gjort dem uegnede til det, og der er dem, der har gjort sig selv uegnede for Himmerigets skyld. Lad dem, der kan, rumme det!«”

1. Korintherbrev 7,1-9. 25-28.

”Hvad angår det, I skrev, så er det bedst for en mand ikke at røre en kvinde. Men for at undgå utugt skal enhver mand have sin hustru, og enhver kvinde sin mand. En mand skal give sin hustru, hvad han skylder hende, og en hustru ligeså sin mand. En hustru råder ikke over sit legeme, men det gør hendes mand; ligeså råder heller ikke en mand over sit legeme, men det gør hans hustru. I må ikke unddrage jer hinanden, hvis I da ikke er blevet enige om det for en tid, for at I kan hengive jer til bøn og så komme sammen igen, for at Satan ikke skal friste jer, fordi I ikke kan være afholdende. Men dette siger jeg som en indrømmelse, ikke som en befaling. Jeg ser helst, at alle mennesker er som jeg; men enhver har sin egen nådegave fra Gud, den ene på én måde, den anden på en anden måde.

Til de ugifte og enkerne siger jeg, at det er bedst for dem, hvis de bliver ved med at være som jeg. Men kan de ikke være afholdende, skal de gifte sig; for det er bedre at gifte sig end at brænde af begær.

²² Hebr.: betula / betulim (jomfrustand)

Om de unge piger²³ har jeg ikke noget påbud fra Herren, men giver min mening til kende som en, der af Herrens barmhjertighed fortjener tillid. Og så mener jeg, at det er det bedste på grund af den nød, som vi nu er i, at det er det bedste for et menneske at leve ugift. Er du bundet til en kvinde, skal du ikke søge at blive løst; er du løst, skal du ikke søge at få en hustru; men gifter du dig, har du ikke dermed begået nogen synd, og gifter den unge pige²⁴ sig, har hun ikke dermed begået nogen synd; dog vil de få besvær i det daglige, og det vil jeg skåne jer for.

Jeg ser helst, at I er fri for bekymringer. En ugift mand tænker på Herren, hvordan han kan være Herren til behag; men den, der er gift, tænker på verden, hvordan han kan være sin hustru til behag, og er splittet. Og en ugift kvinde eller ung pige tænker på Herren, på at være hellig både i legeme og ånd; men den, der er gift, tænker på verden, hvordan hun kan være sin mand til behag.

Det siger jeg til jeres eget bedste, ikke for at baste og binde jer, men for at I uforstyrret kan leve sømmeligt og holde jer til Herren.

Men synes nogen, at han bringer skam over den unge pige²⁵, hvis hun bliver for gammel, og kan det ikke være anderledes, så skal han gøre, som han har besluttet. Dermed begår han ikke nogen synd; så skal de gifte sig. Men den, der står fast ved sit forsæt og ikke ligger under for nogen tvang, men er herre over sin vilje og i sit hjerte har besluttet at lade pigen²⁶ forblive, hvad hun er, handler rigtigt. Altså, den, der gifter sig med den unge pige²⁷, handler rigtigt, og den, der ikke gifter sig, handler bedre.”

Johannes Åbenbaring 14,1-5:

”Jeg så: Se, Lammet stod på Zions bjerg, og hos det stod ét hundrede og fireogfyrre tusind, som havde dets navn og dets faders navn skrevet på deres pande. Og jeg hørte en lyd fra himlen som lyden af vældige vande og som lyden af voldsom torden, og den lyd, jeg hørte, lød som harpespillere, der slår deres harper. Og de synger en ny sang foran tronen og de fire levende væsener og de fireogtyve ældste, og den sang kunne ingen lære undtagen de ét hundrede og fireogfyrre tusind, som er købt fri af jorden. Det er dem, der ikke har sølet sig²⁸ til med kvinder, men er jomfruelige²⁹. De følger Lammet, hvor det går. De er købt fri fra menneskene som en førstegrøde for Gud og Lammet, og der fandtes ikke løgn i deres mund; de er uden fejl³⁰.”

Kommentar: Her kaldes også mænd ”jomfruer”. De har ikke ”besmittet sig”, de er ”uden plet”, altså de er rene på ånd og sjæl og legeme. Man kan her se en slags definition på jomfruelighed: En person, der ikke har haft nogen seksuel omgang med andre. Det betyder naturligvis ikke, at seksuel omgang i ægteskabet er urent og syndigt. I denne tekst fremhæves den særlige værdi som det gudviede liv har: At tilhører Kristus med ånd, sjæl og legeme. Det er en særlig måde at efterfølge Kristus på.

6.2. Erfaring:

Der er (mange) eksempler på, at kvinder, der har haft samleje med mænd, som de ikke var gift med, føler dybt inde i sig selv, at de er bundet til ham. Samleje kan opleves for kvindens vedkommende, at hun er ”gift” med manden. Det som regel en mere eller mindre bevidst følelse. Man kunne derfor tale om, at selve den seksuelle akt er en ”ægteskabslignende” akt. I nogle kulturer bliver en mand og kvinde ”gift” officielt når de har samleje. Dette understreger, at samleje hører sammen med ægteskab. Hvis en kvinde mere eller mindre bevidst føler, at hun ”tilhører” den mand, hun har været seksuelt sammen med, har hun brug for at blive løst fra dette bånd, altså få ”skilsmisse”, ellers kan hun ikke helhjertet indgå i et forhold til en ny mand. Erfaringen

²³ Græsk: jomfru. Hele dette afsnit er ikke helt klart og oversættelsen problematisk.

²⁴ Græsk: jomfru

²⁵ Græsk: jomfru

²⁶ Græsk: jomfru

²⁷ Græsk: jomfru

²⁸ Bedre: besmittet sig

²⁹ Ordret: jomfruer

³⁰ Bedre: plet

viser, at hun føler sig bundet til manden, ikke at hun har bundet manden til sig. Det første samleje efter vielsen har iflg. katolsk teologi og kirkeret ægteskabsstiftende karakter, man taler om, at det 'fuldbyrde' ægteskabet. Hvis ikke det er seksuelt fuldbyrdet, kan paven opløse ægteskabet. Det er uvist, om også en mand føler sig bundet til en kvinde, han har haft samleje med, men hvorfor ikke, selvom mænd nok er anderledes konstrueret? Det er stort set ikke noget man taler om. Det er både et ukendt perspektiv og nok også tabu.

Men denne erfaring understreger ganske tydeligt, at sex ikke er noget man lejer med for sjov, og det understreger, at sex alene hører hjemme i ægteskabet, altså at det er misbrug uden for ægteskabet.

Sammenfatning: Både mandens og kvindens krop er bestemt eksklusivt for ens ægtefælle. Kvindens fysiske jomfruelighed er tegnet på, at hun ikke må tillade en mand at "komme ind i hendes hus", før hun møder den mand, der vil binde sig til hende (jfr. 1. Mos. 2,24 og Math. 19,5). De skal først med deres vilje blive én ånd, før de bliver ét kød. At blive én ånd betyder, at de er bundet til hinanden med den særlige kærlighed, Gud skænker ægtefæller. Først når de er bundet definitivt til hinanden i kærlighed, må hun åbne sig for at blive befrugt af manden. Det er det, mødommen skal signalere. Således består der et bånd mellem ægteskabelig kærlighed, frugtbarhed og seksualitet, som aldrig må brydes. Det er det, vi forstår ved kyskhed. Det gælder også for manden, at han skal leve kysk og altså i overført betydning være jomfru, inden han gifter sig.

Den moderne misforståelse vedr. 'fri sex' er, at man helt har adskilt 'sex', 'frugtbarhed' og 'kærlighed'. I Guds ordning er de uadskillelige.

01 01 2025, III

LM